

مرکز آموزشی درمانی شفا

عنوان سند: خودمراقبتی در رگ مصنوعی (فیستول)

کد سند: NO-BK-418

تهیه کننده: محدثه صالحی

پرستار بخش دیالیز

تنظیم کننده: فرحناز نریمیسا

سوپروایزر آموزش سلامت

چه زمانی می توانم ورزش خود را شروع کنم؟

بعد از جراحی فیستول تمرینات را ۲ هفته بعد از جراحی، زمانی که محل های برش جراحی بهبود پیدا کرد، شروع کنیم.

چه موقع باید ورزش را متوقف کرد؟

تمرینات ادامه پیدا می کنند مگر این که فیستول دچار قرمزی، گرمی، درد، تورم و یا ترشح بشه و یا دست بیمار همان سمت بدن سرد، رنگ پریده یا آبی رنگ بشه!

در صورت مشاهده علائم زیر به پزشک خود مراجعه کنید:

- ❖ خونریزی شدید و طولانی مدت بعد از انجام دیالیز در محل خروج سوزن های دیالیز
- ❖ هر گونه خونریزی از محل عمل در منزل
- ❖ سردی، گزگز شدن و رنگ پریدگی دست به علت نرسیدن خون به انتهای دست و کاهش جریان خون اندام
- ❖ لمس نشدن لرزش یا ارتعاش در محل فیستول
- ❖ وجود علائم عفونت در دستی که فیستول دارد.

منابع:

- <https://www.kidney.org/>
- مرجع مراقبت پرستاری ویژه در بخش ICU، CCU و دیالیز دکتر عسگری

❖ گاه فیستول دچار آنوریسم می شود؛ یعنی در یک ناحیه به شدت برجسته و پر خون می گردد، دقت کنید آنوریسم چون جدار نازکی دارد در خطر پارگی و خون ریزی است، آن را به جراح مربوطه نشان دهید به خصوص اگر پوست روی آن نازک شده باشد.

❖ ورزشهای آموزش داده شده مربوط به دست فیستول دار را انجام دهید.

که شامل:

۱. خمیر یا تویی قابل ارتجاع محکم در دست گرفته و با فشار آن را بازوبسته کنید. ۲۰ بار تکرار کرده سپس استراحت کنید. (این ورزش را مرتب تکرار کنید)
۲. یک گیره لباس را در دست عمل شده چندین مرتبه در روز باز و بسته کنید.
۳. با وزنه های نیم کیلویی یا جایگزین آن یک بطری آب معدنی کوچک، باز و بسته کردن آرنج در دست عمل شده را روزانه چند مرتبه انجام دهید.

راه دسترسی عروق در همودیالیز چیست؟

وقتی کلیه های شما نارسا می شوند. همودیالیز مواد زائد و آب اضافی را از خون شما خارج می کند. قبل از اینکه همودیالیز انجام شود. باید بین خون موجود در رگهای شما با دستگاه همودیالیز ارتباط برقرار شود.

سه نوع مختلف راه دسترسی عروقی برای انجام همودیالیز وجود دارد که فیستول، گرافت و کاتتر نامیده میشوند. در این نوشته به مراقبت از فیستول و گرافت می پردازیم.

فیستول پس از بیحسی موضعی دست و ایجاد برشی در مچ دست یا آرنج توسط اتصال سرخرگ به سیاهرگ ایجاد میشود. پس از ۱۵ روز بخیه ها توسط جراح کشیده میشود حداقل ۲ تا ۴ ماه پس از کار گذاشتن فیستول در صورت مناسب بودن جریان خون و تایید پزشک جراح و توسط پرستار قابل استفاده است.

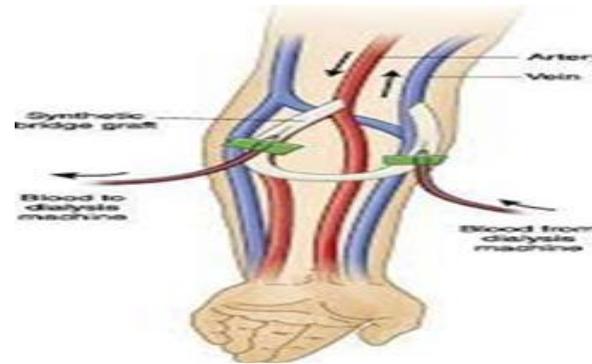
فیستول برای مدت طولانی تر (چندین سال) قابل استفاده است. بهترین و کم عارضه ترین و امن ترین راه دسترسی به عروق فیستول است. (هیچ جسم خارجی در دست شما قرار داده نمی شود، در واقع ارتباطی بین سرخرگ و سیاهرگ شماست)

ویرایش: اول تاریخ: ۱۴۰۲/۰۹/۲۰ صفحه: ۲ از ۶

گرافت یا رگ مصنوعی:

گرافت یک رگ مصنوعی است که به علت نداشتن رگ مناسب به جای فیستول جهت دیالیز توسط جراح گذاشته میشود و ارتباط بین شریان و ورید و همچنین جریان خون و ماشین دیالیز را برقرار میکند.

بین ۲-۴ هفته بعد از جراحی مورد استفاده قرار میگیرد زیرا نیاز به حجیم شدن ندارد. اما سایر مراقبت ها مانند فیستول است.

چگونه از فیستول و رگ مصنوعی مراقبت کنم؟

❖ محل فیستول از نظر خونریزی، تورم، تغییر رنگ، ترشح و التهاب چک شود.

❖ وجود نوعی صدای طوفانی یا تریل در محل انجام عمل نشانه سلامت فیستول است. هر روز از نظر ارتعاش و نبض، فیستول کنترل شود. (صبح ها بعد از بیدار شدن از خواب بهترین زمان چک فیستول می باشد)

❖ روی دست فیستول دار خود نخوابید.

ویرایش: اول تاریخ: ۱۴۰۲/۰۹/۲۰ صفحه: ۳ از ۶

❖ از پوشیدن لباسهای تنگ، دستبند و مچ بند در دست فیستول دار خودداری کنید.

❖ اندازه گیری فشارخون و انجام تزریقات و گرفتن نمونه خون از این دست ممنوع است.

❖ از بی حرکتی مداوم دست فیستول دار بپرهیزید.

❖ از کندن پوسته های زخم خودداری کنید. (محل سوزن های فیستول را نخارائید ناخن ها منبع عوامل میکروبی هستند و سبب ایجاد عفونت میشود.)

❖ جهت به حداقل رساندن میکروبها قبل از انجام دیالیز عضو فیستول دار را با آب و صابون بشویید.

❖ از حمل وسایل سنگین و ضربه به دست فیستول دار جلوگیری کنید. (کیف را بر روی شانه و دست فیستول دار آویزان نکنید.)

❖ افت فشار خون باعث از کار افتادن فیستول میشود. بنابراین در صورت اسهال و استفراغ شدید، خونریزی و استفاده از داروها که سبب کاهش فشار خون و لمس نشدن تریل شود به پزشک مراجعه کنید.

❖ بعد از دیالیز در محل تزریق، کمپرس سرد بگذارید و روز بعد، کمپرس گرم استفاده کنید.

❖ بعد از انجام دیالیز به مدت ۴ ساعت از دوش گرفتن و برداشتن پانسمان محل گرافت و فیستول خودداری کنید.

❖ باتیم درمان در تغییر محل زدن سوزنها در هر جلسه همکاری کنید.

ویرایش: اول تاریخ: ۱۴۰۲/۰۹/۲۰ صفحه: ۴ از ۶